

Het voorkomen van de graspieper in de westelijke Eempolders een update

Jan Mooij

Bij weidevogels denken we vooral aan de steltlopers die daar broeden. Er zijn echter ook een paar zangvogels die vooral voorkomen in open terrein, zoals weidegebieden. Een daarvan is de graspieper. In 2006 is al eens een verhaal gewijd aan deze soort. Het lijkt daarom tijd om de ontwikkelingen sinds dat jaar te bekijken. Uit figuur 1 blijkt dat de aantallen waargenomen graspiepers van telling tot telling sterk kunnen variëren. Dit is met name het geval in het voor- en najaar, als er groepen trekvogels uit Scandinavië in de polders foerageren.

Verder suggereert deze figuur een afname van de aantallen, die duidelijker blijkt uit figuur 2. Daar worden de totale aantallen per jaar aangegeven. In figuur 1 worden de resultaten van de Oostermeent pas vanaf 1984 meegenomen (toen de tellingen daar begonnen). Omdat er relatief veel graspiepers in de Oostermeent geteld worden zou het meenemen van dit gebied tot een onderschatting van de afname leiden. Zowel voor de telgebieden Noord en Zuid vanaf 1973 als voor alle telgebieden vanaf 1984 namen de totale aantallen gemiddeld met ongeveer twee procent per jaar af. De presentie is overigens ongeveer gelijk gebleven. Nog steeds worden bij bijna elke telling graspiepers waargenomen.

Als we kijken naar de verdeling over het jaar zien we twee pieken die overeenkomen met de trektijden. Het valt op dat de piek in het voorjaar even hoog is gebleven, maar wel veel smaller is geworden. In het najaar lijkt sprake van een forse afname. Dit komt vooral, omdat in die periode grote groepen minder talrijk lijken te zijn geworden.

De broedtijd van de graspieper is van maart tot juni. Tot en met april zijn er veel doortrekkende graspiepers op weg naar Scandinavië, dus die periode is niet bruikbaar om de grootte van de broedpopulatie te schatten. Daarom is in figuur 4 het gemiddelde aantal waargenomen graspiepers in mei en juni

uitgezet. Omdat het toevoegen van de Oostermeent een sterke invloed zou hebben zijn alleen de resultaten voor het oorspronkelijke telgebied, dus de telgebieden Noord en Zuid, meegenomen. We zien dat er tot het jaar 2000 een duidelijke afname is. Daarna wisselen de aantallen sterk, maar er lijkt geen trend

Graspieper

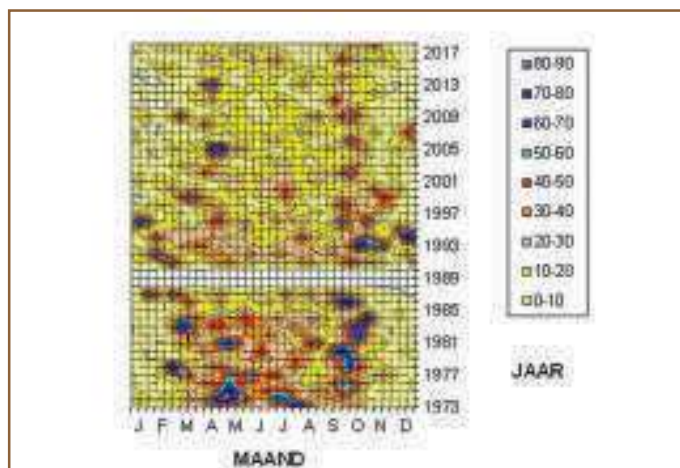
Paul van der Poel

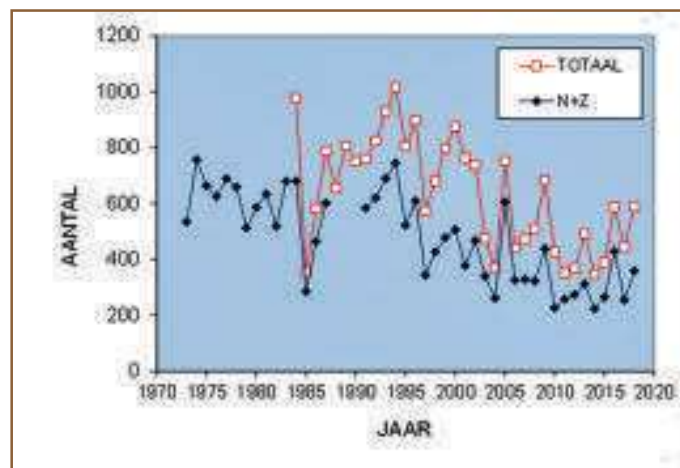
aanwezig. Dit komt overeen met de landelijke trend van het BMP van Sovon. De landelijke ontwikkeling is zodanig dat de graspieper als gevoelig is opgenomen in de Rode Lijst van broedvogels. De aantallen in de winter variëren sterk. Er lijkt geen trend aanwezig. Uit de cijfers van het PTT-project blijkt dat dit ook landelijk het geval is. Zoals bekend was de zomer van 2018 erg

droog. Bij de grutto, de scholekster en de tureluur leidde dit tot een eerder vertrek en bij de Kievit tot veel lagere aantallen vanaf half juni. Figuur 5 laat zien dat het effect bij de graspieper kleiner is. De aantallen liggen wel wat lager dan het gemiddelde van de jaren ervoor. Na een dip in de eerste helft van juli komen de aantallen weer op het normale niveau. Zowel de Kievit als de graspieper eten

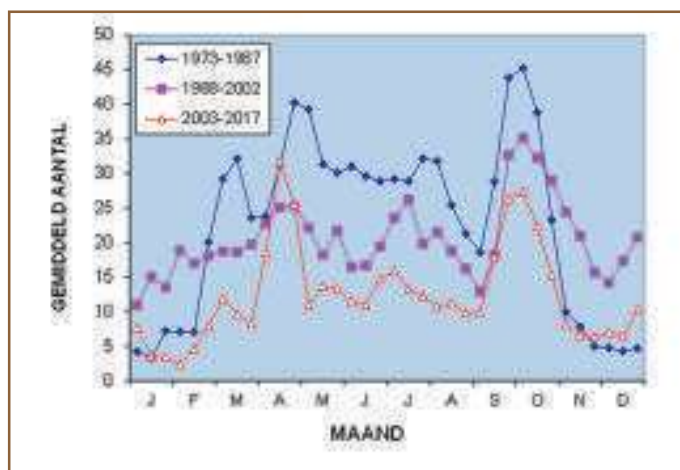
vooral dierlijk voedsel. Bij de Kievit zijn regenwormen een belangrijk deel van het menu, voor graspiepers zijn die waarschijnlijk te groot. Door de droogte blijven regenwormen diep in de grond en zijn dus niet beschikbaar voor de vogels. Dat kan verklaren waarom graspiepers minder gevoelig zijn voor droogte dan Kieviten.

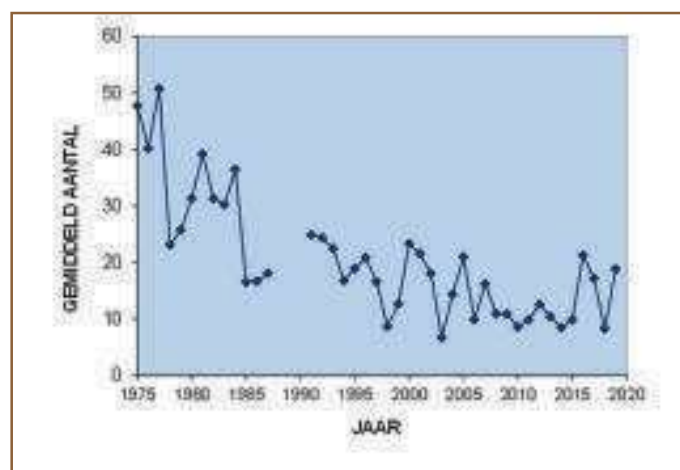
Figuur 1. Samenvatting van alle telresultaten voor de graspieper in de telgebieden Noord en Zuid.

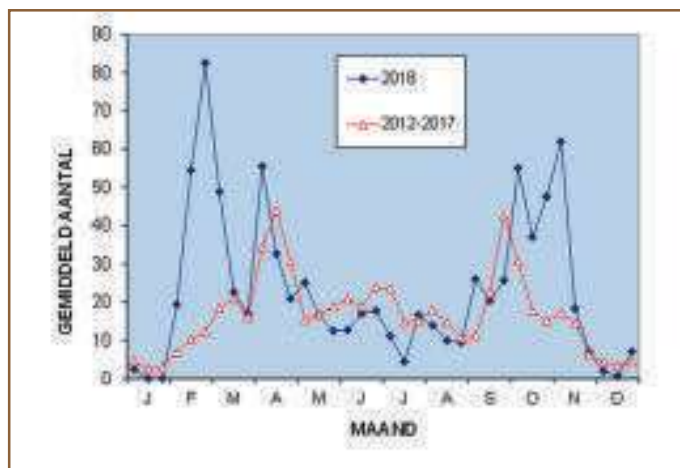
Figuur 2. Totaal aantal getelde graspiepers per jaar. De blauwe lijn geeft de aantallen zonder de Oosterveen, de rode lijn de totale aantallen.

Figuur 3. Gemiddeld aantal graspiepers per decade voor drie periodes van vijftien jaar voor de telgebieden Noord en Zuid.

Figuur 4. Gemiddeld aantal graspiepers per jaar in de periode mei en juni voor de telgebieden Noord en Zuid.

Figuur 5. Gemiddeld aantal graspiepers in de loop van het jaar 2018 vergeleken met het gemiddelde van 2012 t/m 2017.

Literatuur

- Jonkers, D.A., Kole R.A. & Taapken, J. (red.), 1987. Vogels tussen Vecht en Eem. VWG het Gooi en Omstreken, Hilversum.
- Beintema A., Moedt, O. & Ellinger, D., 1995. Ecologische Atlas van de Nederlandse Weidevogels. Schuyt en Co, Haarlem.
- Mooij, J., 2006. Het voorkomen van de graspieper in de Eempolders. De Korhaan 40(5): 124-125.
- Mooij, J., 2019. Het effect van een droge zomer op weidevogels in de Eempolders. De Korhaan 53(1): 27-29.